

Bergs Forslag: At Sagens 3die Behandling standses, og at Lovforslaget henvises til et Udvalg paa 5 Medlemmer vedtoges med 46 Stemmer mod 12.

Man gik altsaa til den følgende Sag paa Dagsordenen, som var:

Tredie Behandling af „Forslag til Lov, hvorved Raadigheden over Fæstebøndergods nærmere bestemmes m. m.“

(2den Behandling findes i Tidenden Sp. 6101 ff.).

Såtet Vædringsforslag var stillet.

Spørgsmaalet om Lovforslagets endelige Vedtagelse, sattes under Forhandling.

S. C. D. Müller: I tre Sessjoner har nu Rigsdagen syleslet med denne Sag, og syleslet overordentlig stærkt dermed, og, som jeg tillod mig at sige forrige Gang: naar man ikke fik nogen Vædring deri, var Resultatet virkelig temmelig svagt. Det synes imidlertid, som om man vil lade sig nøie med dette svage Resultat, idet man ikke vilde modtage mine Vædringsforslag, forrige Gang. Det synes dertil, som om man vil ende Sagen i det Spor, hvort man begyndte den for godt tre Sessjoner siden, men som man den Gang udtalte sig imod, og som man derfor alvorlig stræbte efter at ombytte med et andet, og der synes mig derfor at være nogen Anledning til at overveie og kritisere sig selv noget, før man forklarer denne Sag ved Slutningen af denne Sessjon. Det er en noget vanskelig Opgave nærmere at belyse denne Sag, fordi man derved let kommer til, hvad jeg antydede allerede forrige Gang, fortrinsvis at dvæle ved enkelte Medlemmer, og det kan man i en almindelig Oversigt jo ikke; men paa den anden Side staar man ilde, naar man ikke kan gjøre det. I den første Sessjon var et æret Medlem Indbringer af Fæstefagen og ogsaa Ordfører for Sagen, i den anden Sessjon var han igjen Indbringer og igjen Ordfører, og i den tredje Sessjon var han en af Indbrin-

gerne af Sagen, og Ordfører for Indbringerne, saa det kan ikke undgaas, naar man vil kaste et kort Blik paa, hvorledes Sagens Gang har været i de tre Sessjoner, at man kommer til at nævne det ærede Medlem; men jeg skal gjøre det saa lidt som muligt og saa lidt, som det kan gøres.

Naar jeg da skal sige, hvad der i mine Dine staar som det høist Vælgelige ved Sagens Behandling i den første Sessjon af indeværende Valgperiode, saa er det, at Sagen søgte sin Støtte i politiske Forudsætninger i Stedet for i sin egen Realitet. Jeg tror, at dette har været overordentlig uheldigt, og at det har svækket Sagen meget betydeligt, og det viste sig ogsaa, at ikke saasnart havde man begyndt Forhandlingen, før alle politiske Forudsætninger brast. Man behøver blot at slaa op i Tidenden og behøver ikke selv at have været tilstede for at erfare det overordentlige Indtryk, det gjorde paa den ærede Forslagsstiller, da han saae, at de politiske Forudsætninger, hvorpaa Loven var bygget, bristede. Det viste sig i det andet Thing, hvor man maasse havde troet, at disse Forudsætninger vilde vise sig stærkere, at de endogsaa bristede der endnu mere fuldstændig. Et æret Medlem i det andet Thing, den 4de Landsthingsmand for 2den Kreds (Bytphen-Abdelser) udtalte sig ene og alene under Forslagsstillernes politiske Forudsætninger, men dette Medlem blev hverken fra den ene eller den anden Side valgt ind i Udvalget. Jeg tror, som sagt, at man, ved at bygge paa disse Forudsætninger, gjorde Sagen megen Skade. Sagen havde saa megen Styrke i sig selv, at man havde gjort bedre i at holde mere paa dens egen reelle Side. Det var formelig paafaldende, i hvilken Grad man skjød de historiske Retssgrundsætninger tilside, og vilde undgaa det Fæsternes Udkomstkrav, der tidligere var hævdet, og det ikke blot i den første Sessjon, men ogsaa i den anden Sessjon, da man kom til at omtale, hvorledes man havde staaet det forrige Aar i denne Henseende. Jeg tror, at det var en overordentlig Feil, at man ikke saae hen til de mange Oplysninger, der især fra tre forskellige Sider ere fremkomne om, hvorledes en